

Inspiracje genealogiczne

W praktyce spraw cywilnych i rodzinnych zdarza się, że sąd musi lub powinien uszczegółowić relacje genealogiczne pomiędzy uczestnikami postępowań lub pomiędzy uczestnikami a właścicielami, których dane widnieją w księgach wieczystych. Choć kluczowym punktem wyjścia do rozstrzygnięcia – w szczególności spraw cywilnych – będą dowody przedłożone przez uczestników, czasem istnieje możliwość szybkiego zweryfikowania – przynajmniej częściowo – relacji rodzinnych na podstawie otwartych zasobów.

Z inicjatywy sędziów Zespołu ds. Prawa Cywilnego SSP IUSTITIA – SSR *Anny Wypych-Knieć* oraz SSR *Anny Begier* – 2.4.2025 r. został zrealizowany webinar dla sędziów, poświęcony cyfrowym źródłom w badaniach genealogicznych. Warsztat przeprowadził *Ł. Małecki-Tepicht*, współautor (wraz z *ASR P. Jadłowskim*) artykułu „Sprawy o uznanie za zmarłych ofiar II wojny światowej” w *Kwartalniku* oraz innych tekstów upamiętniających ofiary tego okresu m.in. w Warszawie czy Otwocku. W ślad za tym webinarium zostały opracowane poniższe wskazówki, które udostępniamy szerokiemu gronu Czytelników.

Poniżej przedstawiamy wskazówki w głównym źródle polskiej genealogii, jakim jest zbiór Geneteka Polskiego Towarzystwa Genealogicznego. W kolejnych krokach – mniej szczegółowo – opisane są inne zasoby, które mogą pomóc w znalezieniu danych osób. Przewodnik ma charakter inspiracyjny i wskazane w nim narzędzia pozwoliły znaleźć dokumenty konieczne do wydania kilku rozstrzygnięć. Nie wyczerpuje on w całości źródeł danych i narzędzi wspierających badania genealogiczne. Wraz z postępującą cyfryzacją archiwów, w kolejnych latach należy się spodziewać większej ilości narzędzi, w tym większej ich zawartości i wiarygodności. Liczymy jednak, że skoro udało się pomóc w kilku dotychczasowych sprawach – to zaprezentowany schemat postępowania pozwoli większemu gronu sędziów znaleźć dokumenty, do których dostęp jest coraz łatwiejszy. W genealogii przez wieki obowiązywała zasada, że czas działał na niekorzyść szukającego. Obecnie mamy do czynienia z procesem odwrotnym – czas, w ramach którego tworzone są archiwa cyfrowe, a liczne grono polskich genealogów podejmuje się indeksowania kolejnych zasobów – daje coraz większe możliwości. Wraz z rozwojem aplikacji opartych o sztuczną inteligencję obserwujemy wzrost wykorzystania automatycznego rozpoznawania tekstów pisanych pruskim gotykiem, łaćną, albo cyrylicą w badaniach genealogicznych (np. Chat GPT).

<https://geneteka.genealodzy.pl>

64,14 mln rekordów

- Wyszukujemy po wyborze aktualnego województwa, miasta (Warszawa jest osobno) lub współczesnego państwa, w granicach którego znajdują się dawne tereny Kresów na dawnych Kresach.
- Osoby z jednego regionu lub miasta (np. z Warszawy) mogą mieć przodków i krewnych w regionach ościennych (np. na Mazowszu), stąd ewentualne niepowodzenie w jednym województwie nie wyklucza sukcesu obok.
- Jeżeli nie wybierzemy opcji Wyszukiwanie dokładne , to system wyszuka nam podobne brzmienie. Jest to bardzo przydatne, ponieważ bywają zmiany w zapisie między pokoleniami, które dotyczą danej rodziny czy osoby (np. przodkami Małeckich bywali po mieczu Mateccy).
- Wyszukanie par pozwala znaleźć dzieci (niekoniecznie wszystkie – ale czasem te, których szukamy).
- Przodkowie urodzeni przed 1921 r., których dzieci i wnuki mają dwuczłonowe nazwisko raczej będą pod drugim członem (np. przodków *Brochwicz-Lewińskiego* szukamy pod *Lewiński*). Wynika to z faktu, że w wielu dokumentach nie była odzwierciedlana odzwierciedlony przydomek herbowy. Pierwszy człon zwykle dotyczył przydomka rodowego, a drugi – nazwiska, które zwykle jest tą informacją, według której prowadzimy poszukiwania.

Osoba:	<input type="text" value="Lewiński"/>	<input type="text" value="Ksawery"/>	☒ Wyszukaj jako para
Partner:	<input type="text" value="Czuraj"/>	<input type="text" value="Stanisława"/>	☐ Nie wyszukuj w rodzicach
			☐ Wyszukaj również w pobliskich parafiach (15km)

1916	885	Wanda Krystyna Lewińska	Ksawery Feliks	Stanisława	Czuraj	Warszawa-Wola św. Stanisław	
1921	65	Anna Maria Lewińska	Ksawery Feliks	Stanisława	Czuraj	Warszawa-Wola św. Stanisław	

Pozycje od 1 do 2 z 2 pasujących

Uwagi: ojciec oficer ślub z Władysławem Zygmuntem Steczkowskim? Par św Aleksandra 1940 r
Data urodzenia: 30.01.1920 r.

Pod ikonką „I” mogą być dodatkowe informacje. Z podanego przykładu – autorka indeksu dodała do informacji o urodzeniu – wskazówkę dotyczącą ślubu.

1921	65	krystyna Anna Maria Lewińska	Feliks Ksawery Feliks	Stanisława	Czuraj	Stanisław Warszawa-Wola św. Stanisław	
Pozycje od 1 do 2 z 2 pasujących							Miejsce przechowywania ksiąg: Archiwum Archidiecezjalne Warszawskie 01-815 Warszawa, ul. Dewajtis 3
Poprzednia 1 Następna							

Z kolei pod ikonką „Z” będzie zasób archiwalny gdzie znajduje się dokument i z którego można otrzymać potwierdzony odpis.

1916	885	Wanda Krystyna Lewińska	Ksawery Feliks	Stanisława	Czuraj	Warszawa-Wola św. Stanisław	
------	-----	----------------------------	-------------------	------------	--------	--------------------------------	---

Skan oznacza istnienie skanu danego aktu w zbiorze Geneteki. Choć nie ma on waloru dokumentu urzędowego, to może pozwolić ustalić szczegóły – np. informacje, których nie ma w indeksie (drugie imię, nazwisko panieńskie matki itp.).

Drugim źródłem informacji genealogicznych są portale o zasięgu ogólnosiwiatowym. Wyszukiwanie w nich jest również intuicyjne, ale w przeciwieństwie do Geneteki często wymagają rejestracji, a czasem opłat. Do największych należy zaliczyć MyHeritage oraz FamiluSearch.

<https://www.myheritage.pl>

6,8 mld rekordów
(mogą się powtarzać, jeśli ktoś skopiuje drzewo od krewnego).
58 mln drzew genealogicznych.

Płatne, ale możliwy okres testowy po podaniu karty kredytowej – trzeba pamiętać o zamknięciu subskrypcji przed końcem okresu próbnego. Możliwe jest łączenie genealogii cyfrowej z genealogią genetyczną (testami DNA – też płatnymi).

<https://www.familysearch.org>

1+ mld rekordów
(mogą się powtarzać, jeśli ktoś skopiuje drzewo od krewnego)

Poszukując danych osób, które zginęły lub ucierpiały w czasie II wojny światowej można się wspomagać portalem straty.pl, udostępnionym przez Instytut Pamięci Narodowej.

<https://straty.pl>

5 mln rekordów
Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945

Z kolei w Polskim Czerowym Krzyżu możliwe jest otrzymanie odpisów z ponad 4 mln spraw poszukiwań (wniosków poszukiwawczych), przy czym nie ma tu indeksu – niezbędne jest zwrócenie się bezpośrednio do odpowiedniego Biura PCK.

<https://pck.pl/what-we-do/national-information-and-search-office>

4,45 mln spraw
w tym 0,3 mln dokumentów

Dodatkowo w przypadku osób, które ucierpiały lub zginęły podczas hitleryzmu – cennym źródłem mogą być archiwa w Arolsen, których indeksy, a często i skany, znajdziemy na stronie tego archiwum.

<https://arolsen-archives.org/>

<https://collections.arolsen-archives.org/en/search>

Arolsen Archives działają na rzecz konserwacji oraz udostępnienia zbiorów dokumentów dotyczących prześladowań nazistowskich.

Osobnym źródłem ciekawej wiedzy są portale opracowane przez dr *Marię Jadwigę Minakowską*, tj. portal Wielcy.pl oraz podstrona dotycząca XIX-wiecznych nekrologów.

Wielka genealogia Minakowskiej

<https://wielcy.pl/wgm/>

1,2 mln osób od X do XXI w. (dane deklaratywne przez użytkowników, częściowo zweryfikowane, ale nie w 100%)

<https://wielcy.pl/nekrologia/>

Około 1,05 mln przejranych stron gazet*, prawie 0,5 mln znalezionych nekrologów. Ponad 0,2 mln różnych osób, o których zgonie napisano w przedwojennych gazetach.

Inną kategorią źródeł danych – choć na dużo wyższym poziomie ogólności – są indeksy cmentarne. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że regulacje dotyczące prywatności osób fizycznych dotyczą osób żyjących. Oczywiście szacunek do zmarłych – w tym przodków i krewnych – jest dobrem osobistym, niemniej sama informacja o śmierci i miejscu pochówku danej osobie nie jest informacją podlegającą ochronie. Stąd narzędzia wyszukiwania grobów są pomocniczymi dla wielu genealogów. Do największych należy zaliczyć billiongraves oraz w Polsce Grobonet.

<https://billiongraves.com/>

Indeksy niektórych cmentarzy na świecie

<https://grobonet.com/>

Indeksy niektórych cmentarzy w Polsce – czasami się zdarzają ewidencje tylko z głównych alejek, ale już nie zawsze można znaleźć rekordy z kolejnych linii grobów, oddalonych od alejek.

Coraz więcej cmentarzy ma własne wyszukiwarki lub jak w przypadku Warszawy (<https://www.cmentarzekomunalne.com.pl/mapa/szukaj.php>) – kompleksy cmentarne podlegające pod jeden zarząd mają osobne narzędzia do wyszukiwania. Stąd portale globalne albo krajowe umożliwiają poszukiwania osób, co do których nie ma pewności, gdzie zostały pochowane, ale w przypadku, gdy taka pewność istnieje – prowadzenie poszukiwań na stronach konkretnych cmentarzy da lepsze efekty.

Przykładowe serwisy tematyczne lub regionalne

<https://wolyn-metryki.pl/Wolyn/index.php>

około 600 tys. metryk dot. **Wołynia**

<https://genpod.projektpodlasie.pl/>

5 mln z **Podlasia i Mazowsza**

www.szukajwarchiwach.gov.pl

portal zawierający indeksy i informacje o zasobie archiwalnym, poszczególnych polskich archiwów państwowych. Można tu znaleźć np. księgi meldunkowe, ewidencje administracji, spory sądowe itp. + skany części aktów stanu cywilnego, ale bez indeksów

<https://moremaiorum.pl/gdzie-szukac-ksiag-metrykalnych-wykaz-baz-i-stron-w-poszczegolnych-wojewodztwach/>

Lista ewidencji, rejestrów itp. **wg województw (i zaborów)**

Odrębnymi źródłami danych są archiwa, które dysponują okazałymi zasobami, ale nie mają intuicyjnych wyszukiwarek lub indeksów. Przykładowo archiwum zabużańskie w Warszawie umożliwi zapoznanie się z zakresem zasobu w pliku PDF, ale już nie z poszczególnymi rekordami zasobu. W celu otrzymania wiarygodnych źródeł – należy bezpośrednio zapytać dane archiwum w sprawie konkretnej osoby i oczekiwać na wynik kwerendy. Ze zrozumiałych powodów poszukiwania prowadzone przez sądy są traktowane jako priorytetowe – względem np. poszukiwań prywatnych.

Warszawa

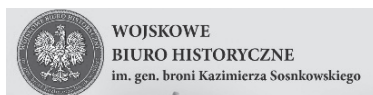
<https://um.warszawa.pl/waw/usc/-/nasze-ksiegi>

Archiwum zabużańskie w III Wydziale USC m.st. Warszawy

Zbiór ksiąg metrykalnych m.in. z dawnych województw: białostockiego, lwowskiego, stanisławowskiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, poleskiego, nowogródzkiego. Są to przede wszystkim księgi wyznań chrześcijańskich (niektórych parafii rzymskokatolickich, ewangelickich, prawosławnych, grekokatolickich, ormiańskich) oraz żydowskie

https://um.warszawa.pl/documents/55950/1935735/zbior_ksiegi_zabuzanskie.pdf/3d9cc517-af4b-6b91-d1fb-fdd2c5e90614?t=1634500042969

https://um.warszawa.pl/documents/55950/1935735/ksiegi_archiwum.pdf/3895202f-db10-4b0b-a4ab-b0ba766d99fa?t=1634500042975

WOJSKOWE
BIURO HISTORYCZNE
im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego

https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanywyszukiwarka_zaaawansowana/

Wojskowe Biuro Historyczne
– Akta **Żołnierzy**, dokumenty **orderowe**
i **odznaczeniowe** – II RP, PRL.

Hipoteka Warszawska

(+1000 m dokumentów)

Akty własności ziemi, reforma rolna,
Mienie zabużańskie, księgi meldunkowe,
represjonowanie, repatriacja

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W WARSZAWIE

<https://warszawa.ap.gov.pl/>

Szczególnie cenny może być zasób
oddziału w Milanówku, zawierający
m.in:

<https://www.warszawa.ap.gov.pl/wyszukiwarki/ekshumacje/index.html>

NOWOŚĆ: Metryczki Wydanych Dokumentów Tożsamości

15 tys. ekshumowanych po Powstaniu
Warszawskim

Bazy danych do genealogii polskich Żydów

Jednym z podstawowych baz danych, obejmujących również dane polskich Żydów jest baza JRI. Aby z niej skorzystać, należy się **zarejestrować**, ale użytkowanie w podstawowym zakresie (często wystarczającym) jest **bezpłatne**. Nazwy regionów są ułożone wg danej epoki np. w okresie zaborów możemy wyszukiwać wg guberni Królestwa Polskiego.

<https://legacy.jri-poland.org/>

Search Our Database	
Search Parameters:	1: Surname Phonetically like
☐ Help with Search Parameters	2: GivenName Sounds Like
☐ Help with Search Types	3: Data Type Search Type
	4: Data Type Search Type
	☒ Match ALL of the above (logical AND)
	☐ Match ANY of the above (logical OR)
Geographical Region:	All Regions
☐ Help with Geographical Region	

Szukaj w Archiwach

Kartoteka cmentarza żydowskiego w Łodzi we wspomnianym wcześniej portalu „Szukaj w Archiwach!”
66,8 tys. kopii cyfrowych kart z kartoteki cmentarza żydowskiego w Łodzi ←nowość z 2022 r.:

https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/zespol?p_p_id=Zespol&p_p_lifecycle=0&_Zespol_id_zespolu=72208&_Zespol_nameofjsp=jednostki&_Zespol_sygnatura=&_Zespol_tytul=Kartoteka+os%C3%B3b+pochowanych+na+cmentarzu+%C5%BCydowskim&_Zespol_data_od=&_Zespol_data_do=

<https://cemetery.jewish.org.pl/results/>

Imiona i nazwiska osób, które udało się odczytać i zindeksować z istniejących grobów na istniejących cmentarzach.

Baza danych w Instytucie Jad Waszem:

<https://collections.yadvashem.org/>

Dane dotyczące większości ofiar Zagłady.

PAMIĘĆ
TREBLINKI

Fundacja Pamięć Treblinki

<https://baza.pamiectreblinka.pl/ksiega-imion/baza-osob/>

100 tys. Ofiar Obozu Zagłady w Treblince

<https://getto.pl/>

Informacje dotyczące 43,5 tys. osób przebywających w Getcie Warszawskim

<https://ofiary.auschwitz.org/victims>

Ofiary (nie tylko żydowskie – również polskie) Obozów w Oświęcimiu i Brzezince

Ze źródłami na temat Zagłady należy poczynić zasadnicze zastrzeżenie, że brak danych osoby której poszukujemy nie oznacza, że nie zginęła w trakcie Zagłady – tylko że np. nie zachowały się dokumenty lub zgłoszenia tej osoby przez rodzinę (np. dlatego że cała rodzina zginęła). Z uwagi na przeprowadzane przez niemieckie władze okupacyjne działania, zmierzające do zatarcia śladów zbrodni – takich przypadków – braków dokumentów jest bardzo dużo. Przykładem jest Warszawa, w której nie pozostały dokumenty urzędowe społeczności żydowskiej np. stanu cywilnego, zniszczone po upadku Powstania w Getcie Warszawskim.

W Żydowskim Instytucie Historycznym istnieje Dział Genealogii, który wspiera badania genealogiczne oraz korzysta z własnych zasobów i rekordów. Stąd możliwe jest zwrócenie się do Instytutu o wsparcie w poszukiwaniach przodków Polskich Żydów.

ידישער
היסטארישער
אינסטיטוט
ŻYDOWSKI
INSTYTUT
HISTORYCZNY

<https://www.jhi.pl/genealogia/kontakt-2>

Dział Genealogii ŻIH

familyheritage@jhi.pl

Żydowski Instytut Historyczny
im. Emanuela Ringelbluma
00-090 Warszawa
ul. Tłomackie 3/5